

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Extrémní rozpor jako dovolací důvod v trestních věcech

Podobně jako občanský soudní řád limituje přípustnost dovolání v civilních věcech na případy sporných otázek hmotného či procesního práva, i trestní řád stanoví přísně omezený taxativní výčet důvodů pro uplatnění dovolání jakožto mimořádného opravného prostředku ve věcech trestních. Existuje však přípustný dovolací důvod, který v zákoně nenajdeme. Je jím tzv. extrémní rozpor, nebo též extrémní nesoulad, mezi provedeným dokazováním a skutkovými zjištěními soudu. Co si pod pojmem extrémního nesouladu představit a kdy je vhodné jej jako dovolací důvod uplatnit?

Obhájcem je jistě notoricky známé ustanovení § 265b trestního řádu, které uvádí konkrétní důvody dovolání. Jestliže dovoláním uplatněné dovolací námitky nebude možno podřadit pod žádný ze zde uvedených důvodů, pak Nejvyšší soud dovolání bez dalšího odmítne^[1], což jistě není pro dovolatele žádoucí. Dovolací námitky se v drtivé většině případů opírají o důvod podle písmena g) prvního odstavce zmíněného ustanovení, tedy dovolatelé tvrdí a prokazují, že dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení^[2]. V případě uplatnění tohoto dovolacího důvodu je vždy nutné konkrétní námitky formulovat velice citlivě a přesně, neboť tuto právní argumentaci je třeba striktně oddělit od napadání zjištěného skutkového stavu nebo hodnocení provedených důkazů soudem. Dovoláním se totiž nelze domáhat samotného přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je založeno napadené rozhodnutí nebo jemu předcházející rozhodnutí, ani přehodnocení provedeného dokazování^[3]. A zde se dovolatel může dostat do úzkých, vzhledem k tomu, že právní posouzení jeho věci je od zjištěného skutkového stavu přímo odvislé.

Z nepřipustnosti napadání skutkových zjištění dovoláním existuje výjimka, kterou představují případy extrémních rozporů mezi provedenými důkazy a zjištěným stavem věci. Tuto výjimku dovodil v nalézací praxi Ústavní soud, když konstatoval, že o relevanci námitek proti skutkovým zjištěním je nutno uvažovat i v dovolacím řízení v těch případech, kdy je dán extrémní rozpor mezi skutkovým stavem věci v soudu dovozené podobě a provedenými důkazy^[4]. Takové námitky je podle konstantního názoru Ústavního soudu možné podřadit pod dovolací důvod podle již zmíněného § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu, a jejich důvodnost je založena zásahem do práva obviněného (dovolatele) na spravedlivý proces, zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, ke kterému došlo v předchozím řízení^[5].

Pro úspěšné uplatnění předestřené námitky extrémního nesouladu ovšem nebude postačovat pouhé tvrzení této skutečnosti. Existence extrémního rozporu musí být dovolatelem prokázána. Právě prokazování extrémního rozporu bude přitom pro dovolatele největší překážkou, neboť trestní řád dává soudu takřkajíc volnou ruku v úvahách o provedených důkazech – zejména nestanoví žádná pravidla pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, ani pro posouzení relativní váhy určitých druhů či typů důkazů. Judikatura v tomto směru dovodila, že extrémní rozpor je dán zejména tehdy, jestliže zásadní skutková zjištění v rozhodnutí buď zcela chybí vzhledem k absenci příslušných důkazů, nebo zjevně nemají žádnou vazbu na soudem deklarovaný obsah provedeného dokazování, či jsou dokonce opakem toho, co bylo skutečným obsahem dokazování^[6].

Námitka extrémního rozporu bude v každém případě úzce spojena s námitkou porušení procesních

ustanovení zakládajících povinnost soudu svá rozhodnutí řádně odůvodnit a uvést i úvahy, jimiž se soud řídil při hodnocení provedených důkazů (§ 125 odst. 1, § 134 odst. 2 trestního řádu), vzhledem k tomu, že pokud by bylo postupováno důsledně podle těchto ustanovení a rozhodnutí soudu by tak bylo bezvadně odůvodněno, k extrémnímu nesouladu zpravidla nemohlo vůbec dojít. Dále je v těchto případech v dovolání vhodné alespoň formálně namítnout porušení práva dovolatele na spravedlivý proces, neboť extrémním nesouladem je toto ústavně garantované právo porušeno bez dalšího, jak plyne ze shora uvedené judikatury.

Závěrem lze shrnout, že ačkoli extrémní nesoulad mezi provedeným dokazováním a skutkovými zjištěními soudu je dovolacím důvodem v trestním řádu výslovně neuvedeným, judikatura bezpečně dovodila jeho přípustnost v případech, kdy vlivem nesouladu došlo k porušení ústavně garantovaných práv dovolatele. Obhájcem brojícím proti rozhodnutí odvolacího soudu lze tedy doporučit, aby tento dovolací důvod pro užití v dovolání zvážili, zvláště pokud takovýto zásadní rozpor mezi provedenými důkazy a zjištěným stavem věci byl namítán již v rámci odvolání, které však bylo soudem druhého stupně zamítnuto.

JUDr. Jan Ondřej Wilsdorf

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu

[1] § 265i odst. 1 písm. b) zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, v platném znění

[2] § 265b odst. 1 písm. g) zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, v platném znění

[3] ŠÁMAL, Pavel, PŮRY, František. § 265b [Důvody dovolání]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRŮVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PŮRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav, ŘÍHA, Jiří, ŠÁMALOVÁ, Milada,

[4] např. nález Ústavního soudu ze dne 20.6.1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, dále obdobně nález ze dne 23.3.2004, sp. zn. I. ÚS 4/04, nebo usnesení ze dne 11.2.2010, sp. zn. III. ÚS 3136/09

[5] např. nález Ústavního soudu ze dne 5.9.2006, sp. zn. II. ÚS 669/05, nebo obdobně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.3.2015, sp. zn. 8 Tdo 1482/2014

[6] např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.1.2009, sp. zn. 3 Tdo 55/2009

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)